

BİLECİK ÜNİVERSİTESİ AVRUPA BİRLİĞİ ANKETİ TÜRK KAMUOYU AB'YE NASIL BAKIYOR?

Murat ERCAN*

Özet: Türkiye’de Avrupa Birliği üzerine yapılan çalışmalarda göze çarpan en önemli sonuç, Türk halkının, Avrupa Birliği’ne desteğinin, her geçen gün azalmasıdır. Bu düşünün temelinde, AB’nin uyguladığı çifte standart politikaları (BOBON kriterleri) etkili olmaktadır. Türk kamuoyunda, Avrupa Birliği üzerine yapılan tartışmalara katkı sağlamak amacı ile 2011 yılı başlarında, akademisyenlerin ve farklı grupların görüşü alınarak, anket yapılmıştır. Yapılan anketle, Türk halkının Avrupa Birliği’ne bakışı konusunda genel bir çerçeve çizilmesi hedeflemiştir. Ankete katılanlara 20 soru yöneltildi. Sonuç itibariyle, daha önce yapılan anketlerde olduğu gibi, Avrupa Birliği üyeliği konusunda, Türk halkının desteğinin azaldığı görülmektedir.

Anahtar Kelimeler: AB, Türkiye, Türk Kamuoyu

Bilecik University Survey of the European Union the Turkish publish is how looking at the EU?

Abstract: In studies of the European Union in Turkey, the most important result is Turkish people’s perspective is constantly changing about European Union. This change is not supporting the membership of the European Union. On the basis of this decline, the EU to the double standard (BOBO criteria) are effective. Turkish public opinion, with the aim of contributing to the debate on the European Union at the beginning of 2011, academics, and taking the opinion of different groups, a survey was conducted. In This survey was aimed to giving a general framework of the Turkish people is how looking to the European Union. 20 questions asked the survey participants. As a result, as in previous surveys, about the European Union membership, the Turkish public’s support is decreasing.

Key words: EU, Turkey, the Turkish Public Opinion

Ankete Katılan Sayısı: 3267 kişi

Anket Yönetim Heyeti: Yrd. Doç. Dr. Murat Ercan

---

* *Bilecik Üniversitesi İİBF Kamu Yönetimi Öğretim Üyesi.*

Anket Değerlendirme Heyeti: Prof. Dr. Azmi Özcan, Prof. Dr. Alaeddin Yalçınkaya, Prof. Dr. Rıdvan Karluk, Yrd. Doç. Dr. Murat Ercan, Yrd. Doç. Dr. Ali Ayata, Arş. Gör. Melih Coşgun, Arş. Gör. Yusuf Ziya Bölükbaşı, Arş. Gör. Emine Erden.

Giriş

Bilecik Üniversitesi Avrupa Birliği Algılama Anketi, Türk halkının Avrupa Birliği'ne bakış açısını ölçmek için hazırlanmıştır. Bu çalışma ile Türkiye'de akademisyenlerin ve farklı grupların görüşü alınarak, Türk halkının Avrupa Birliği'ne bakışı konusunda genel bir çerçeve çizilmesi hedeflemiştir. Daha önceki yıllarda yapılan anketlerde Türk halkının, hükümetin Avrupa Birliği politikalarına desteğinin azaldığı görülmektedir. Bu çalışmada, geçmiş yıllarda yapılan çalışmalar ile kıyaslanarak, Türk halkının Avrupa Birliği'ne katılım yolundaki desteğinin azalıp azalmadığı veya artıp artmadığı analiz edilecektir.

Bilecik Üniversitesi Avrupa Birliği algılama anketine 3.267 kişi katılmıştır. Anket 15.12.2010 ve 15.01.2011 tarihleri arasında gerçekleştirilmiştir. Ankete katılanların %8,42'si ilkokul, %6,89'u ortaokul, %23,89'u lise, %47,57'si üniversite ve %13,71'i yüksek lisans ve doktora mezunudur. Ankete katılan deneklerin %13,90'ı akademisyen, %38,32'si öğrenci, %10,38'i esnaf, %9,46'sı işçi ve %27,92'si diğer işlerle uğraşmaktadırlar. Ankette ağırlıklı olarak 18-45 yaş grubu görüşünü bildirmiştir. Anket için oy kullanan 3.267 katılımcının %39,09'u bayan, %60,91'i ise erkektir.

Bilecik Üniversitesi Avrupa Birliği Algılama Anketi, ülke geneli kapsamaktadır ve şu sorulardan oluşmaktadır:

- Türkiye'nin Avrupa Birliği üyeliğini destekliyor musunuz?
- Türkiye'nin Avrupa Birliği üyeliğini neden destekliyorsunuz?
- Türkiye'nin Avrupa Birliği üyeliğini neden desteklemiyorsunuz?
- Avrupa Birliği Türkiye'ye karşı adil ve samimi davranıyor mu?
- Türkiye ne zaman AB'ye tam üye olabilir?
- Hükümetin Avrupa Birliği politikalarını doğru buluyor musunuz?
- Türkiye'nin üyeliği sözde Ermeni sorunu, Kıbrıs sorunu ve Kürt sorununun çözümüne mi bağlıdır?
  - Sözde Ermeni ve Kıbrıs sorunu Avrupa Birliği içinde iç siyaset malzemesi olarak mı kullanılıyor?
  - Avrupa Birliği, Kıbrıs ve sözde Ermeni sorunu hakkında baskı yaparsa Türkiye AB'ye üyelik kararından vazgeçmeli midir?
  - Hangi ülke sözde Ermeni ve Kıbrıs meselesini iç siyaset malzemesi olarak kullanmaktadır?
  - Avrupa Birliği içinde Türkiye'nin tam üyeliğine en çok engel çıkaran üç ülke hangisidir?

- Avrupa Birliği (AB) içinde Türkiye'nin tam üyeliğini en çok destekleyen üç ülke hangisidir?
- Hükümetin dış politikalarını destekliyor musunuz?
- Hükümetin Avrupa Birliği uyum süreci çalışmalarını destekliyor musunuz?

Türkiye'nin Avrupa Birliği Üyeliğini Destekliyor Musunuz?

Yanıt	Yüzdeler oranı
Evet	% 39.85
Hayır	% 28.65
Kısmen	% 28.44
Bilmiyorum	% 2.97

Avrupa Birliği üyeliği hususunda yöneltilen bu soruya verilen cevap açıkça Avrupa Birliği'ne giriş konusunda toplumsal desteğin düştüğünü göstermektedir. Bu sonuca ise en çok Avrupa Birliğine giriş konusunda Türkiye'nin önüne sürekli çıkarılan engeller ve samimiyetsizliğin sebep olduğu anlaşılmaktadır.

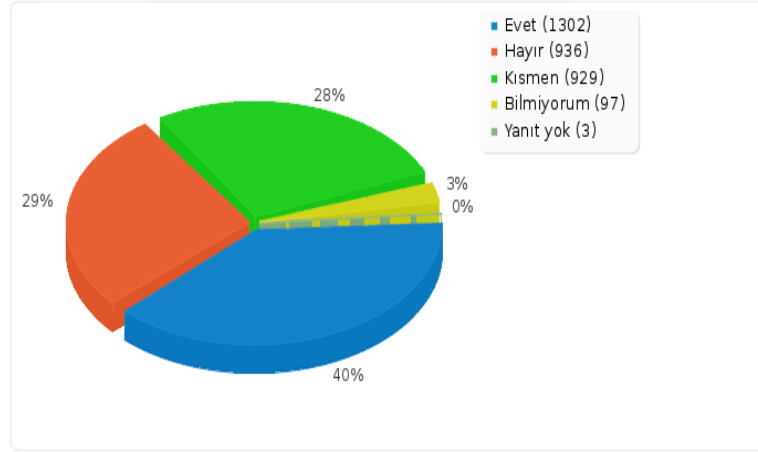
İki binli yılların başında AB'ye giriş Türk toplumunca %75'ler civarında seyrederken, bu destek USAK'ın(USAK,2006:3) 2006 yılında yapmış olduğu anketlerde %50'ye gerilemiş, Bilecik Üniversitesi tarafından yapılan ankette ise bu oran %39,85 seviyelerine düşmüştür. Bu düşüşün temelinde ise AB'nin uyguladığı BOBON kriterleri, yani, bizden olanlar(BO) ve bizden olmayanlar(BON),(Karluk,2006: 89) diğer bir deyişle AB'nin uyguladığı çifte standart etkili olmaktadır. 2002 yılında iktidarı devralan Adalet ve Kalkınma Partisi, tek başına iktidar olmanın vermiş olduğu avantajla birlikte, AB tarafından talep edilen siyasi, idari, hukuki, ekonomik ve sosyal reformları hızlı bir şekilde yerine getirmesine rağmen, üyelikle ilgili herhangi bir ilerlemenin kaydedilememesi Türk halkının AB konusundaki görüşlerini olumsuz etkilemiştir. Ayrıca, Türk toplumunun hassasiyet gösterdiği birtakım sorunlar (Kıbrıs, Sözde Ermeni Sorunu ve Terör Sorunu) karşısında AB'nin sürekli Türkiye'nin karşısında yer alması Türk toplumunun AB'ye giriş konusundaki isteğini azaltmıştır.

Ankette dikkat çeken bir diğer nokta ise, AB'ye üyeliği kısmen destekleyenler ile karşı olanların neredeyse aynı oranda olmasıdır. Kısmen destekleyenlerin oranı %28,44, desteklemeyenlerin oranı ise %28,65 civarında seyretmiştir. Kısmen destekleyenler arasında AB'ye giriş konusunda istekli olan grup olmakla birlikte, AB'nin uyguladığı çifte standartlardan dolayı istekleri azalan ve şartlı destekleyen gruptur. Bu grup, Türkiye AB'ye alınacak ise, şartsız koşulsuz alınması gerektiğini belirtmektedirler. Deneklerin % 28,65'i ise AB'ye giriş konusunda kararlı bir şekilde hayır diyen gruptur. Bu grup,

genellikle Türkiye'nin kültür bakımından AB'ye uymadığını belirtmektedir. Bunlara göre, eğer Türkiye bir yere üye olacak ise o yerin Ortadoğu olduğudur. Avrupa Birliği'ne karşı olan grup "Büyük Türk Birliği'nin" kurulması gerektiğini dile getirmektedir.

Yapılan bu kamuoyu yoklamasında göze çarpan bir diğer önemli nokta ise, AB konusunda toplumun önemli bir kısmının görüş belirtmiş olmasıdır. 2006 yılında USAK tarafından yapılan ankette herhangi bir görüş belirtmeyenlerin oranı %5(USAK, 2006:3) iken, 2011 yılında yapılan ankette bu oran %2,97'dir. Buradan Türk toplumunun %98'inin AB konusunda olumlu ya da olumsuz bir görüşe sahip olduğu ve dolayısıyla AB konusunun toplum bazında önemli bir konu olduğu anlaşılmaktadır.

Türkiye'nin Avrupa Birliği üyeliğini destekliyor musunuz?

Türkiye'nin Avrupa Birliği Üyeliğini Neden Destekliyorsunuz?

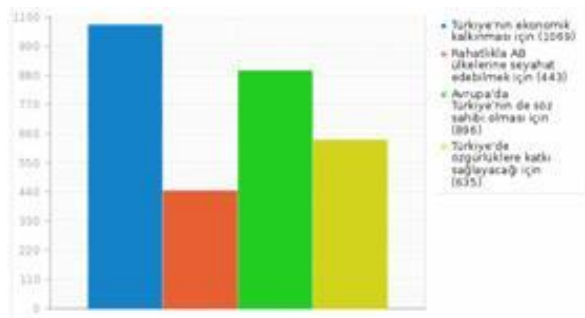
Yanıt	Yüzdeler oranı
Türkiye'nin ekonomik kalkınması için	% 32.72
Rahatlıkla AB ülkelerine seyahat edebilmek için	% 13.56
Avrupa'da Türkiye'nin de söz sahibi olması için	% 27.43
Türkiye'de özgürlüklere katkı sağlayacağı için	% 19.44

Bu soru, Türkiye'nin Avrupa Birliği'ne üyeliğini destekleyenlere yöneltilmiş ve hangi sebepten dolayı Türkiye'yi AB'ye üyelik konusunda desteklediklerini ortaya koymaya çalışmıştır. Deneklerin %32,72'si AB'ye ekonomik kalkınma amacıyla girmek istediğini belirtmiş ve Avrupa Birliği'ne giriş hususunda Türk toplumunun birincil tercihi olmuştur. Daha önce yapılan anketlerde benzer sonuçlar çıkmış, toplumumuzun Avrupa Birliği'ne giriş

isteğinin, ekonomi temelli olduğu sonucuna varılmıştır. Ancak bu ankette deneklerin tercih ettikleri ikinci seçenek, Türkiye'nin Avrupa üzerinde söz sahibi olmasını isteyenlerin oranının %27,45 olması, Türk siyaseti ve Türk Dış Politikası açısından önemli sonuçlar içermektedir. Çünkü Türkiye, özellikle 2002'den sonra, AB eksenli çok boyutlu jeo-stratejik dış politika anlayışı ve komşularıyla olan husumetlerini bitirme çalışmalarıyla (sıfır sorunlu komşuluk ilişkisi anlayışı ile)(Aras ve Özbay: 2009: 7) bölgesinde önemli bir aktör olmuş, önemli sorunlarda (İsrail-Filistin, İsrail-Suriye, İran'ın Nükleer çalışmaları gibi) arabuluculuk görevi üstlenmiş ve Ortadoğu'da büyük sempati kazanmıştır. Bu seçeneği tercih eden denekler, Türkiye'nin bölgesinde ve Müslüman ülkeler üzerinde göstermiş olduğu etkiyi, Avrupa üzerinde de göstermesini istemektedirler. Avrupa Birliği'ne tam üyeliği, Türkiye'deki özgürlüklere katkı sağlayacağı için destek verenlerin oranı %19,44'tür. Bu oran beklentilerin altında çıkmıştır. Aslında oranının %19,44 çıkması normaldir. Çünkü AB, Türkiye'nin AB standartlarında yasal ve demokratik haklara sahip bir ülke olduğunu düşündüğü için AB'ye tam üyelik sürecinde müzakere sürecinin başlamasına karar vermiş ve müzakere görüşmelerini başlatmıştır. Ayrıca Türkiye, insan hakları ve özgürlükler alanında gerekli adımları atmıştır. Türk halkı, geçmişe göre bugün yeterince AB hakkında bilgi sahibidir.

AB'ye destek verenlerin %13,56'sı, seyahat ve dolaşım özgürlüğünü önemli gördükleri için destek vermektedirler. Seyahat ve dolaşım özgürlüğü konusu, Türkiye- AB ilişkileri kapsamında en tartışmalı konulardan biri olmasına rağmen, Türk halkı, buna diğer seçeneklerle karşılaştırıldığında, daha az rağbet göstermiştir. Seyahat özgürlüğünün önünün açılması gerektiğini savunanlar genellikle işadamları, öğrenciler ve kırsal kesimde yaşayanlardır. İş adamları gerekçe olarak, Avrupa sınırları içerisinde olan fuarlar ve iş görüşmelerine rahatlıkla giriş- çıkışın sağlanması gerektiğini savunurken, öğrenciler ise vizesiz, hem çalışıp hem de eğitimlerini Avrupa'da devam ettirmek istemektedirler. Kırsal kesimde yaşayan halk ise, kapıların açılmasını ve Türk halkının da Avrupa'da rahatlıkla dolaşması ve çalışabilmesi gerektiğini savunmaktadır.

Türkiye'nin Avrupa Birliği üyeliğini neden destekliyorsunuz?

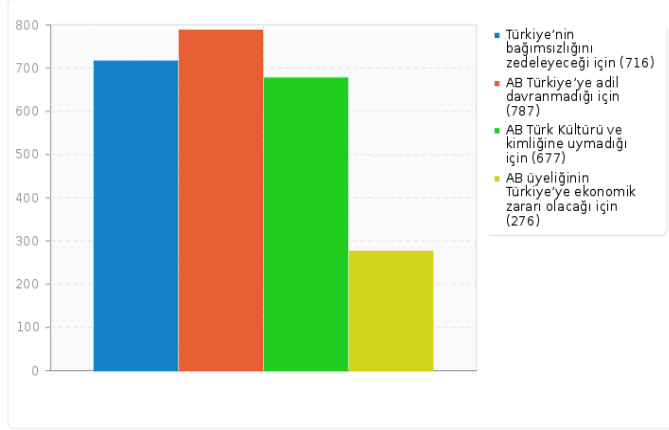

Türkiye'nin Avrupa Birliği Üyeliğini Neden Desteklemiyorsunuz?

Yanıt	Yüzdellik oranı
Türkiye'nin bağımsızlığını zedeleyeceği için	% 21.92
AB Türkiye'ye adil davranmadığı için	% 24.09
AB Türk Kültürü ve kimliğine uymadığı için	% 20.72
AB üyeliğinin Türkiye'ye ekonomik zararı olacağı için	% 8.45

Türkiye'nin Avrupa Birliği üyeliğini desteklemeyen karşıt grup, AB'nin Türkiye'ye karşı adil davranmadığını belirtmekte ve AB'nin Türkiye'ye karşı uyguladığı çifte standarda tepki göstermektedir. Türkiye'nin AB'ye üyeliğini istemeyen grup oranı, Bilecik Üniversitesi tarafından yapılan ankette %29 olarak çıkmıştır. Türkiye'nin AB üyeliğini desteklemeyen grubun % 21,92'si, AB üyeliği ile Türkiye'nin bağımsızlığının zedeleneceği öngörülmektedir. Bu tercihi yapanların çoğu ise ulusalcı ve Kemalist kesimlerdir. Çünkü ulusalcı ve Kemalist, AB karşıtlığı politikalarını bu söylem çerçevesinde yürütmektedirler. Bu kesim, AB'nin Türkiye'deki bütün kurumları ele geçireceğini ve egemenliği devralacağına ilişkin bir korku taşımaktadırlar. AB üyeliğini desteklemeyenlerin %20.72'si AB'nin Türk kültürü ve kimliğine uymadığını ifade etmişlerdir. Özellikle, Avrupa Birliği'nin Hıristiyan kulübü olarak ifade edilmesi ve Avrupalı devletlerde tarihsel bir "Osmanlı" korkusu olduğu için Türklerin kültürünü yok etmeye yönelik kurallar getirdiğini düşünen milliyetçi ve İslamcı kesimler tarafından AB üyeliğine soğuk bakılmaktadır. AB üyeliğini desteklemeyenlerin %8,40'ı, AB üyeliğinin Türkiye'yi ekonomik anlamda zor duruma sokacağını düşünmektedirler. Aslında AB üyeliğini destekleyenlerin büyük çoğunluğu ekonominin düzelmesi açısından desteklemekle beraber desteklemeyenlerin küçük bir kısmının ekonomiyi kötüleştireceğine ilişkin görüş sunması, bu argümanın toplum tarafından da az rağbet gördüğünü bize işaret etmektedir. Olaya ekonomik açıdan bakan grup, genellikle son zamanlarda Euro bölgesinde yaşanan ekonomik krizi örnek göstermektedirler. Bu grup, Türkiye'nin AB üyeliği ile Türk ekonomisinin de derinden etkilenebileceği görüşünü savunmaktadır.

Türkiye'nin Avrupa Birliği üyeliğini neden desteklemiyorsunuz?

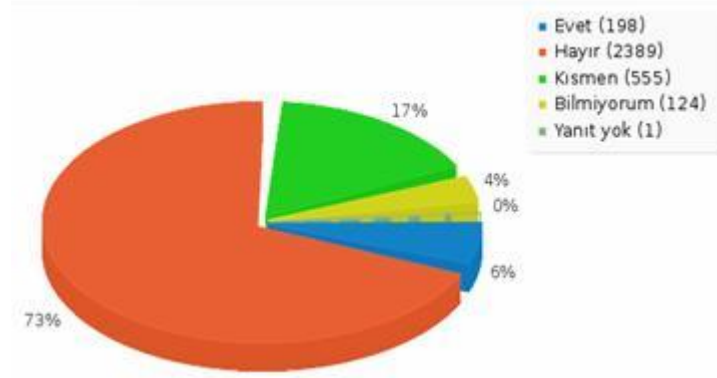
Avrupa Birliği Türkiye'ye Karşı Adil ve Samimi Davranıyor Mu?

Yanıt	Yüzelik oranı
Evet	% 6.06
Hayır	% 73.13
Kısmen	% 16.99
Bilmiyorum	% 3.80

Bu soruda net olarak ortaya çıkan bir şey varsa, o da Türk kamuoyunun artık AB'nin samimiyetine olan inancının kalmadığıdır. USAK tarafından 2004–2005–2006 yılları arasında yapılan anketlerde %55 ile %81(USAK, 2006: 5) arasında bir sonuç çıkarken, Bilecik Üniversitesi tarafından yapılan ankette, Türk halkının %73,13'ü, Avrupa Birliği'nin Türkiye'nin üyeliği konusunda, adil ve samimi davranmadığını ifade etmektedir. Türk halkının, Avrupa Birliği üyeliğini desteklememesinin temelinde, AB'nin Türkiye'ye karşı samimiyetsiz ve adil olmayan tavırları yatmaktadır.

Kısmen, AB'nin adil ve samimi davrandığını inanların oranı %16,99'dur. Bu oran USAK'ın 2006 yılında yaptığı anketteki orana (%15)(USAK, 2006: 5) yakın seyretmiştir. Ancak buradan şu sonuç çıkartılabilir: AB Türkiye'ye kısmen adil davranıyorsa kısmen de adil davranmıyordur. Başka bir ifade ile bu oranı hayır oyları içinde mütalaa edersek toplumun %91,2'sinin AB'nin çifte standardından şikâyetçi olduğu anlaşılacaktır. Bu soru karşısında evet diyenlerin oranı %6,06 olup 2006 yılında USAK'ın yapmış olduğu anketteki %2'lik oy oranını geçmiştir. Bununla beraber bu soru karşısında görüş belirtmeyenlerin oranı 2006'da %2 iken günümüzde %3,80'e yükselmiştir.

Avrupa Birliği Türkiye' ye karşı adil ve samimi davranıyor mu?

Türkiye Ne Zaman AB'ye Tam Üye Olabilir?

Yanıt	Yüzdeler oranı
Çok Yakında (5–10 Yıl içinde)	% 17.54
Yakın Bir Zaman İçinde (10–15 Yıl içinde)	% 21.89
Uzun Bir Zaman İçinde (15–20 Yıl içinde)	% 24.46
Hiçbir Zaman Üye Olamaz	% 36.09

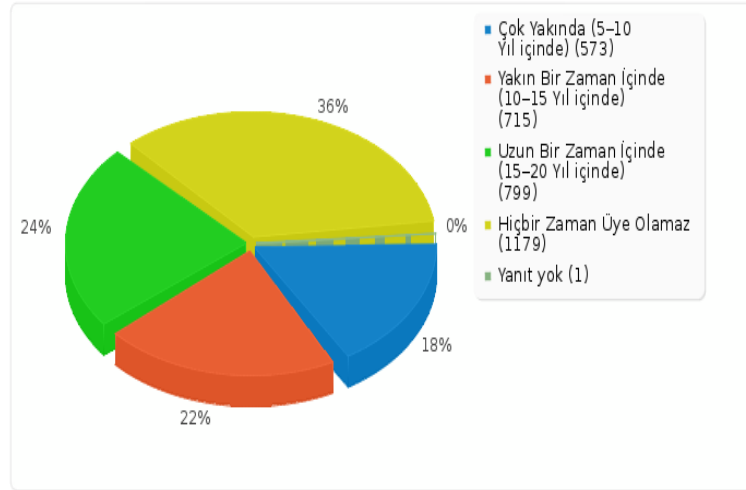
Türkiye- Avrupa Birliği ilişkilerinde üyelik müzakereleri başlatıldığından bu yana konu, Türkiye'nin gündemini uzunca bir süre meşgul etmiştir. Ankete katılan kişilerin %36'lık bir kısmı Türkiye'nin Avrupa Birliği'ne hiçbir zaman tam üye olamayacağını belirtmektedir. Bu oran diğer yanıtlar arasında en yüksek olanıdır. USAK'ın 2006 yılında yapmış olduğu ankette aynı soruya verilen yanıtın benzerlik gösterdiği görülmektedir. Diğer yandan USAK tarafından yapılan anketin, "tam üye olabilir" yanıtına verilen cevap % 8(USAK, 2006:7) iken, Bilecik Üniversitesi tarafından yapılan ankette, bu oran %18'i bulmaktadır. Bu durum Avrupa Birliği'ne bakış açısının olumlu yönde değiştiğinin bir göstergesi olabilir. Ayrıca "çok yakında", "yakın zaman içerisinde" ve "uzun zaman içerisinde tam üye olabilir" yanıtlarının, temelde, tam üyelik inancını yansıttığını düşünürsek, ankete katılanların %64'ünün tam üyeliğin mümkün olduğunu düşündüğünü söyleyebiliriz.

Türk halkının %36'sının "hiçbir zaman " üye olamaz şeklinde görüş bildirmesinde, Avrupa Birliği'nde alınan kararlar ve AB'nin Türkiye hakkında yayınlamış olduğu raporlar etkili olmaktadır. Ayrıca 1. soruda da bahsedildiği üzere AB'nin uyguladığı "BOBON" kriterleri, yani "biz ve onlar" politikaları etkili olmuştur. 15- 20 yıl içerisinde, başka bir ifade ile uzun bir zaman dilimi

içerisinde, Türkiye'nin üye olabileceği görüşünde olan % 24, 46'lık kesim, AB'nin gelecek yıllarda nüfusunun azalacağı ve insan gücüne ihtiyacı olacağını ve Türkiye'ye kapılarını açacağını belirtmektedirler. Ayrıca bu grup Türkiye'nin enerji hattında kilit ülke olduğu ve gelecek yıllarda AB'nin enerji bakımında Rusya'ya daha da bağımlı hale gelebileceğini ve Rusya'nın enerji konusunda AB'yi tehdit edebileceğini belirterek, AB'nin Rus tehdidinden kurtulabilmesi için Türkiye'nin Avrupa Birliği'ne üye olabileceğini savunmaktadırlar. Başka bir ifade ile Rusya'nın Türkiye'nin AB üyeliğinde önemli rol oynayacağı kanısı bu grupta öne çıkmaktadır.

Türkiye ne zaman AB'ye tam üye olabilir?

Hükümetin Avrupa Birliği Politikalarını Doğru Buluyor Musunuz?

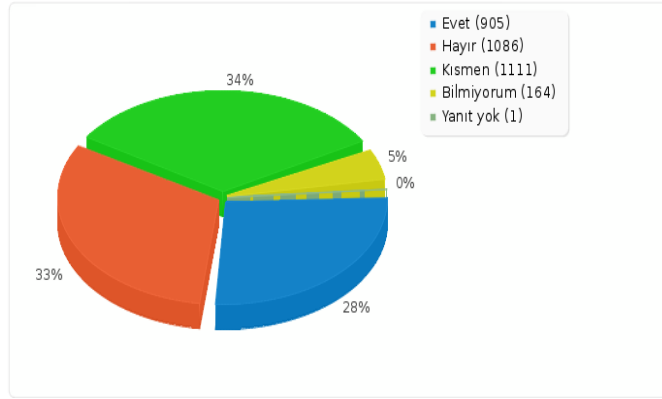
Yanıt	Yüzdeleri oranı
Evet	% 27.70
Hayır	% 33.24
Kısmen	% 34.01
Bilmiyorum	% 5.02

AK Parti hükümetinin, İran, İsrail-Filistin gibi Ortadoğu ve İslam Dünyası ile ilgili sorunlara ilişkin aktif tutum sergilemesi ve Batılı müttefikleriyle ilişkilerinde daha seviyeli ve daha bağımsız tavır içerisinde bulunması, son günlerde Türk dış politikasında eksen kayması tartışmalarını yeniden gündeme getirmiştir. Bu eksen kayması tartışmaları arasında, 2002 yılında hız kazanan Avrupa Birliği uyum çalışmaları son zamanlarda yavaşlamıştır. Özellikle, mevcut iktidarın, 2002 yılı itibariyle dış politikada vermiş olduğu (Kıbrıs, Ermeni Protokolü ve demokratik açılım) tavizler, Türk kamuoyuna olumsuz

yansımıştır. Türk Kamuoyunun tepkisine sebep olan Kıbrıs, imzalanan Ermeni Protokolü ve demokratik açılım gibi konulardan dolayı Avrupa Birliği- Türkiye ilişkilerinde yavaşlama olmuştur. Bu yavaşlama kamuoyu tarafından Avrupa Birliği'nin talepleri karşısında "artık taviz vermeyeceğiz"¹ şeklinde yorumlanmıştır.

Ayrıca, AKP hükümetinin yeri geldiğinde "İslamcı" yeri geldiğinde ise "Milliyetçi" tavrı, bu dönemde ağırlıklı olarak milliyetçi kesimler arasında hoş karşılanmıştır. Avrupa Birliği'ne üyelik sürecindeki diğer ülkeler karşısında, AB'nin, Türkiye'den benzer konularda farklı taleplerde bulunulması ve özellikle Sözde Ermeni Sorunu, Kıbrıs Sorunu ve Kürt Sorununu sürekli gündeme getirmesi, üyelik sürecini baltalamıştır. Baş müzakereci Egemen Bağış ve Başbakan Erdoğan'ın Avrupa Birliği'ni eleştirmesi ve "Avrupa olmazlardan biri değildir"² şeklindeki açıklamaları, Türk halkının milliyetçi duygularını kabartmıştır. USAK'ın 2006 yılındaki anketinde hükümetin Avrupa Birliği politikalarını destekleyenlerin oranı %15(USAK,2006: 8) iken, bu oran 2011 yılında yapılan ankette %28'e yükselmiştir. Desteklemeyenlerin oranı ise düşüş göstermektedir. Kısmen destekleyenlerin oranında ise bir değişiklik gözlemlenmemektedir.

Hükümetin Avrupa Birliği politikalarını doğru buluyor musunuz?

Sizce Türkiye'nin Üyeliği Sözde Ermeni Sorunu, Kıbrıs Sorunu ve Kürt Sorununun Çözümüne mi Bağlıdır?

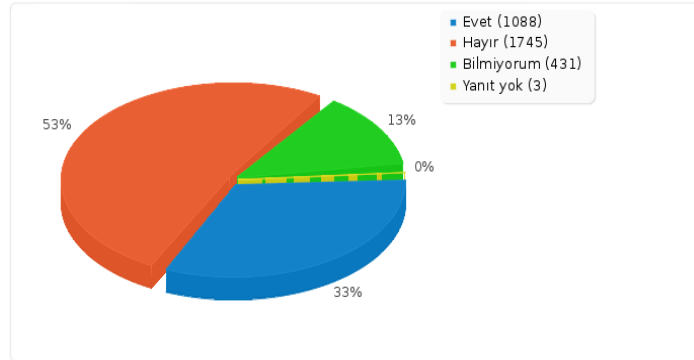
¹ Bu ifade sadece Türk kamuoyu tarafından dile getirilmektedir. Bu kararlılık, Dışişleri Bakanı Ahmet Davutoğlu tarafından da dile getirilmektedir. Davutoğlu, "Kıbrıs konusundan ya da diğer siyasi engellerden hareketle Türkiye'nin AB üyeliğinin önüne yeni engellerin konulmasını kabullenmeyeceğiz" şeklinde açıklamalar yapmıştır.

² Bu ifadeyi, Başbakan Tayip Erdoğan, basın açıklamaları veya grup toplantılarında dile getirmektedir.

Yanıt	Yüzdeler oranı
Evet	% 33.30
Hayır	% 53.41
Bilmiyorum	% 13.19

“Avrupa Birliği’ne üyelik sürecinde Türkiye’nin karşına çıkan sözde Ermeni Sorunu, Kıbrıs Sorunu ve Kürt Sorununun çözülmesi neticesinde Türkiye, Avrupa Birliği’ne girebilir mi?” sorusuna yanıtlar ise hayli dikkat çekicidir %53’lük gibi çok önemli bir kısım, olası çözümlerin Türkiye’nin Avrupa Birliği’ne girebilmesi için yeterli olmayacağını düşünmektedir. Yıllardır Avrupa Birliği’nin kültürel anlamda bizden farklı olduğu ve her iki taraf için de bir “öteki” algısının günümüzde de devam ettiğini göstermektedir. Bu durum üyelik sürecinde yaşanan sorunların sadece bu konular olmadığına bir göstergesi olmuştur. USAK’ın 2006 anketinde aynı soru bulunmamasına rağmen benzer sorularla halkın bu konulardaki tutumu değerlendirilmiştir. “Türkiye’nin Güney Kıbrıs gemi ve uçaklarına Türk limanlarını açması Türkiye-AB ilişkilerinin normale dönmesine yardımcı olur mu?” sorusuna verilen yanıt ise daha net olmuş ve katılanların %74 ‘ü “hayır olmaz” şeklinde görüş bildirmiştir.

Sizce Türkiye’nin üyeliği sözde Ermeni sorunu, Kıbrıs sorunu ve Kürt sorununun çözümüne mi bağlıdır?

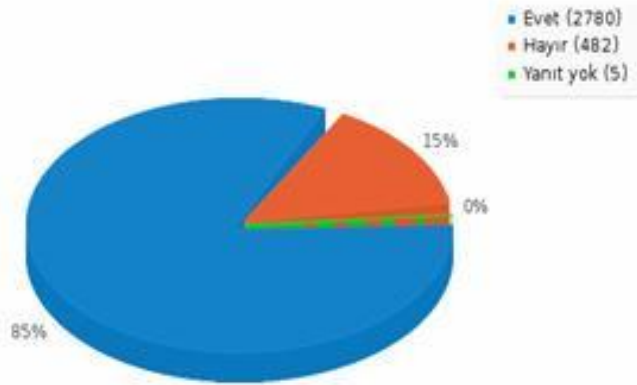
Sizce, Sözde Ermeni Soykırımı ve Kıbrıs Sorunu Avrupa Birliği İçinde İç Siyaset Malzemesi Olarak Mı Kullanılıyor?

Yanıt	Yüzdeler oranı
Evet	% 85.09
Hayır	% 14.75
Yanıt yok	% 0.15

Avrupa Birliği'nin, üyelik sürecinde Türkiye'yi kapının önünde bekletebilmek için pek çok farklı uygulama ve Türkiye'nin bazı iç meselesi olan konuları, sanki kendi sorunlarıymış gibi, iç siyaset malzemesi olarak kullandığını görmekteyiz. "Sizce, sözde Ermeni ve Kıbrıs sorunu Avrupa Birliği içinde iç siyaset malzemesi olarak mı kullanılıyor?" sorusuna katılımcıların çok önemli bir kısmı %85'i evet yanıtını vermiştir. Bu yanıtlar aslında Türk halkının da üyelik sürecinde Avrupa Birliği'nin izlediği, Türkiye'yi yıpratıcı politikaların doğru yorumlandığına işaret etmektedir.

Türk kamuoyundan "evet" oyunun %85 çıkmasına sebep olarak, Avrupa Birliği'nin, Türkiye'nin Kıbrıs sorunu ve sözde Ermeni sorununa daha ılımlı ve çözümcü ülke olarak yaklaşmasına rağmen, halen Türkiye'yi suçlu ülke olarak göstermesi ve Türkiye'den bu sorunları tek taraflı olarak çözmesini istemesi gösterilmektedir. Örnek olarak, 2004 yılında Türkiye'nin Kıbrıs üzerinden taviz vermesine rağmen, Güney Kıbrıs Rum tarafının referandumu hayır demesi ve Ermeniler ile imzalan protokole rağmen Ermenilerin protokolü onaylamaması ve AB'nin bu konular üzerinde Türkiye'ye baskı yapması, Türk kamuoyunda, Avrupa Birliği'nin bu konuları iç siyaset malzemesi olarak kullandığı ön yargısını doğurmuştur.

Sizce, sözde Ermeni ve Kıbrıs sorunu Avrupa Birliği içinde iç siyaset malzemesi olarak mı kullanılıyor?

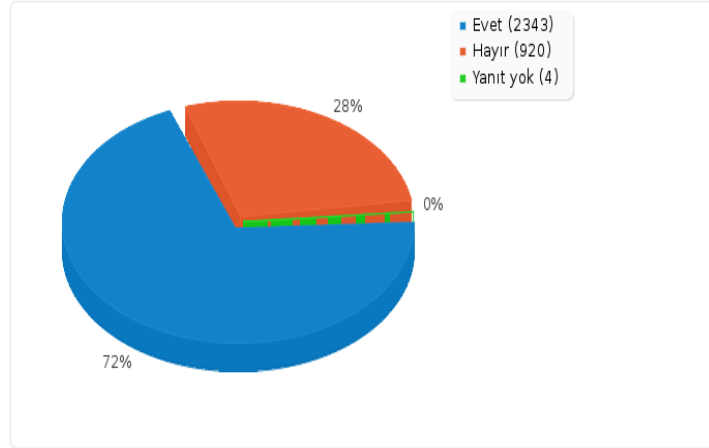

Avrupa Birliği, Kıbrıs ve Ermeni Sorunu Hakkında Baskı Yaparsa Türkiye AB'ye Üyelik Kararından Vazgeçmeli Midir?

Yanıt	Yüzdeler oranı
Evet	% 72
Hayır	% 28

Ankete katılanların %72'sinin, "Avrupa Birliği, Kıbrıs ve sözde Ermeni sorunu hakkında baskı yaparsa Türkiye AB'ye üyelik kararından vazgeçmeli midir?" sorusuna vermiş olduğu cevap "evet"tir. % 28,16'sı ise, sorunların taraflar arasında görüşmeler ile çözülebileceği ve Türkiye'nin AB'ye üye olabileceğini belirtmektedirler. Bu soruya, evet olarak cevap veren çoğunluk, AB'nin, Türkiye'nin değerleri üzerinde müzakereleri sürdürdüğünü belirtmekte ve değerler üzerinden politikaların yapılamayacağını vurgulamaktadır. Katılımcıların %72'i, eğer AB, Türkiye'yi Birliğe üye olarak alacaksa Kıbrıs, sözde Ermeni ve Kürt gibi sorunları, müzakere sürecinden kaldırması gerektiği görüşündedir. Özellikle Ermenistan ile imzalanan protokole tepki gösteren katılımcılar, Ermenistan ile imzalanan protokolün de Kıbrıs sorununda olduğu gibi fiyasko ile sonuçlanacağı görüşündedir. Katılımcıların çekinceleri ise, 2004 yılında Kıbrıs için yapılan referandumdan, Türk tarafından evet ve Güney Kıbrıs'tan hayır çıkmasına rağmen, Güney Kıbrıs Rum kesimi Avrupa Birliği'ne üye olmuş ve Kuzey Kıbrıs Türk Cumhuriyeti'nde ise uygulanan ambargolar kaldırılmamıştır. Ayrıca Kıbrıs sorununun çözülmesi için elinden gelen her şeyi yapan Türkiye olmasına rağmen, Türkiye'nin AB'nin gözünde sorunun çözülmesini istemeyen ülke konumunda olması, Türk toplumunu endişelendirmektedir.

Avrupa Birliği, Kıbrıs ve sözde Ermeni sorunu hakkında baskı yaparsa Türkiye AB'ye üyelik kararından vazgeçmeli midir?

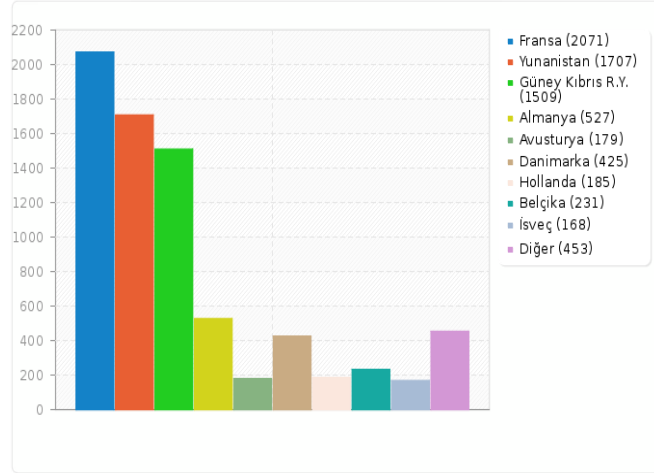

Özellikle Hangi Ülke Ermeni ve Kıbrıs Meselesini İç Siyaset Malzemesi Olarak Kullanmaktadır?

Yanıt	Yüzdellik oranı
Fransa	% 27,72
Yunanistan	% 22,85
Güney Kıbrıs R.Y.	% 20,2
Almanya	% 7,05
Avusturya	% 2,4
Danimarka	% 5,69
Hollanda	% 2,47
Belçika	% 3,09
İsveç	% 2,47
Diğer	% 6,06

Türk halkının, sözde Ermeni ve Kıbrıs sorunu konularında geçmişten günümüze kadar geçen süreçte, genellikle olumsuz olarak algılanan ülkeler, bu ankette de değişmemiştir. USAK tarafından 2006 yılında yapılan ankette Yunanistan %33(USAK, 2006: 17) olarak ilk sırada yer alırken, Bilecik Üniversitesi tarafından 2011 yılında yapılan ankette ise, % 27,72 ile Fransa, Kıbrıs ve sözde Ermeni konusunu iç siyaset malzemesi olarak kullanan ülke olarak ilk sırada yer almaktadır. Fransa'yı Yunanistan ve Güney Kıbrıs takip etmektedir. Türk halkının bu ülkeleri seçmesindeki sebep, bu ülkelerin uygulamış olduğu Türkiye karşıtı politikalarıdır.

Özellikle hangi ülke Ermeni ve Kıbrıs meselesini iç siyaset malzemesi olarak kullanmaktadır?

Avrupa Birliği İçinde Türkiye'nin Tam Üyeliğine En Çok Engel Çıkararak Üç Ülke Hangisidir?

Yanıt	Yüzdeler oranı
Fransa	% 27,23
Yunanistan	% 21,26
Güney Kıbrıs R.Y.	% 18,09
Almanya	% 10,58
Avusturya	% 3,38
Danimarka	% 6,45
Hollanda	% 2,97
Belçika	% 2,63
İsveç	% 2,15
Diğer	% 5,26

USAK tarafından 2004–2005 ve 2006 yıllarında yapılan anketlerde, Türkiye'nin tam üyeliğine en çok engel çıkararak üç ülke, 2011 yılında sonuçlanan bu ankette de değişmemiştir. Fransa, Yunanistan ve Güney Kıbrıs ilk üç sırayı paylaşmışlardır. 2004 yılındaki ankette Fransa % 33,5, 2005 yılında % 49,5 ve 2006 yılında % 39'lık (USAK,2006: 10) oranla ilk sırada yerini almışken, 2011 yılında sonuçlanan ankette ise Fransa % 27,23 olarak en çok Türkiye'nin tam üyeliği önünde sorun teşkil eden ülke durumundadır.

Bunun sebebini katılımcılar, Fransa'nın son 3-4 yıl içerisinde Türkiye'ye karşı almış olduğu tavırlar ve uyguladığı Kıbrıs ve sözde Ermeni politikaları olarak belirtmektedir.

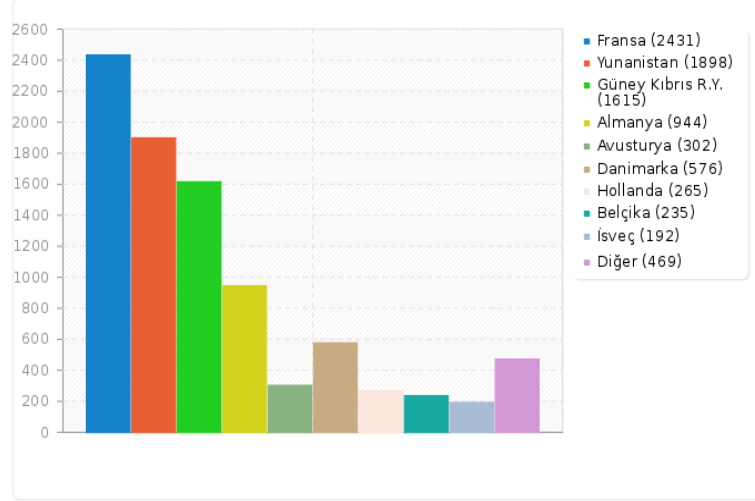
Diğer bir çarpıcı sonuç ise 1898 kişinin, Türkiye'nin tam üyeliği konusunda Yunanistan'ın sorun çıkarttığını düşünmesidir. Yunanistan'ın Türkiye'nin AB üyeliği önünde engel çıkararak ülke olarak görülmesinin nedeni, geçmişe yönelik ön yargılardır. Yıllardır Türk halkı Kıbrıs konusunda sorun yaratan ülke olarak, Güney Kıbrıs'a rağmen, Yunanistan'ı bilmektedir. Türk halkına göre Yunanistan, sorunu BM ve AB gündemine taşımıştır. Türk halkına göre Yunanistan, bu uluslararası örgütler aracılığı ile Kıbrıs Adası'nı Yunanistan'a bağlamak istemektedir. Başka bir ifade ile Türk kamuoyu gözünde Yunanistan ENOSİS'i bu örgütler aracılığı ile gerçekleştirmek istemektedir.

Özellikle, 2004 yılında Güney Kıbrıs'ın AB'ye üye olmasıyla beraber, Güney Kıbrıs'ın Türkiye'ye kendisini tanıtmak ve limanların açılması için baskıcı politikalar uygulaması, Türk kamuoyunun gözünden kaçmamaktadır. 1615 katılımcı Güney Kıbrıs'ı en çok sorun çıkartan 3. ülke olarak işaretlemiştir. Başka bir ifade ile Güney Kıbrıs, ankete katılanların % 18,09'u tarafından Türkiye'nin önünde en çok sorun çıkartan ülkeler arasında gösterilmektedir.

Ankette dikkatleri çeken başka bir çarpıcı sonuç ise Almanya'dır. Ankete katılan 944 kişi tarafından Almanya'nın Türkiye'nin tam üyelik konusunda ciddi engeller teşkil ettiğini ifade edilmektedir. Daha önce yapılan anketlerde Almanya'nın 2006 yılında % 6,5, 2005 yılında % 3 ve 2004 yılında % 1,4 oranında Türkiye'nin üyeliğine sıcak bakmadığı sonucu ortaya çıkmışken, bu rakam 2011 yılı itibarıyla % 10,58'dir. 2011 yılında rakamın bu kadar yüksek çıkması, 2005 yılında Almanya'da gerçekleşen iktidar değişikliğidir. Merkel iktidar olmadan önceki Alman hükümeti Türkiye ile ılımlı ilişkiler kurarken, Merkel'in iktidara gelmesi ile Almanya'nın, Türkiye politikasında da değişiklikler yaşanmıştır. Almanya'nın bu politika değişikliğinde Fransa'nın rolü büyüktür. Almanya ve Fransa'nın Türkiye'nin yerinin Avrupa olmadığı ve Türkiye'nin Ortadoğu'ya ait olduğunu vurgulamaları, ayrıca iki ülkenin imtiyazlı ortaklık önerileri, sonucun bu şekilde çıkmasına neden olmuştur.

Avrupa Birliği içinde Türkiye'nin tam üyeliğine en çok engel çıkaran üç ülke hangisidir?

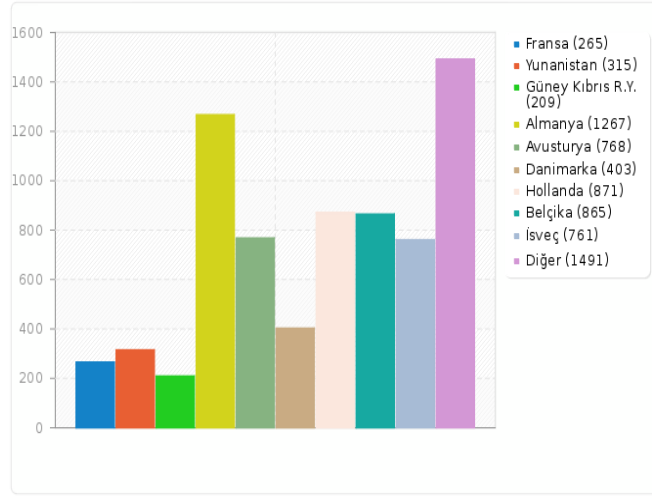
Avrupa Birliği (Ab) İçinde Türkiye'nin Tam Üyeliğini En Çok Destekleyen Üç Ülke Hangisidir?

Yanıt	Yüzdeler oranı
Fransa	% 3,67
Yunanistan	% 4,36
Güney Kıbrıs R.Y.	% 2,9
Almanya	% 17,56
Avusturya	% 10,64
Danimarka	% 5,59
Hollanda	% 12,07
Belçika	% 11,99
İsveç	% 10,55
Diğer	% 20,67

Avrupa Birliği yolundaki Türkiye'yi destekleyen ülkeler arasında değişiklikler yaşandığı gözlenmektedir. Daha önceki yapılan çalışmalarda, Almanya, İtalya, İngiltere Türkiye'nin üyeliğini desteklerken, 2011 yılında yapılan ankette ise Almanya, Hollanda Belçika sonucu çıkmıştır. Bunlar arasında diğerleri maddesi % 20,67'lik yüzdeler dilimle fazla görülmektedir.

Diğerleri grubunda bulunan ülkeler ise İngiltere ve Avrupa Birliği'ne yeni katılan (Güney Kıbrıs hariç) ülkelerdir. Özellikle, İngiltere, geçmişte olduğu gibi ısrarla Türkiye'nin Avrupa Birliği'nde olması gerektiğini savunan ülkedir.

Avrupa Birliği (AB) içinde Türkiye'nin tam üyeliğini en çok destekleyen üç ülke hangisidir?

Hükümetin Dış Politikalarını Destekliyor Musunuz?

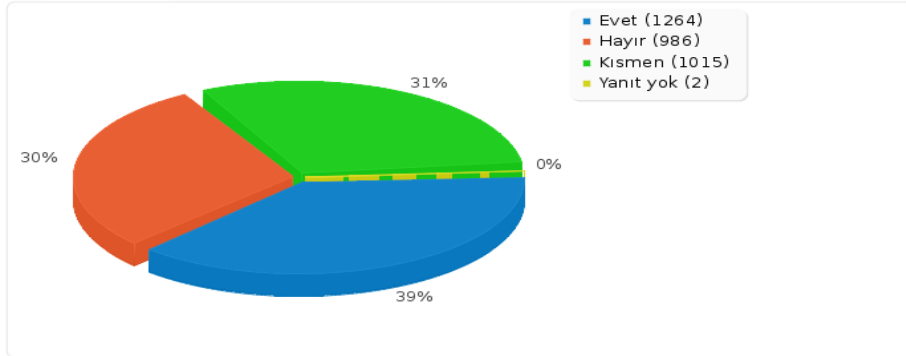
Yanıt	Yüzdeler oranı
Evet	% 38.69
Hayır	% 30.18
Kısmen	% 31.07
Yanıt yok	%0.06

Türkiye Cumhuriyeti, kuruluşundan itibaren, Cumhuriyet'in kurucusu ve ilk Cumhurbaşkanı Mustafa Kemal Atatürk tarafından dile getirilen "Yurtta Barış, Dünyada Barış" ilkesi doğrultusunda, daima uluslararası barışı hedefleyen bir dış politika izlemiştir. Türkiye, Batılı güçlere karşı savaşılmamasına rağmen her fırsatta Batı ile yakınlaşmayı sağlayacak bir yol izlemiştir. Yani, yeni Türkiye kendisine hedef olarak en gelişmiş ülkeler düzeyine çıkma ve onun ötesine gitmeyi belirleyince, dış politikada da bu doğrultuda Batı ülkeleriyle ilişkileri geliştirmek esas olarak benimsenmiştir. Bunun kaçınılmaz sonucu olarak, Batı ülkeleri ile iyi ilişkiler kurarak, çağdaş medeniyetin bir parçası olma yolunda hareket edilmiştir. 1998–1999 Ecevit- Yılmaz ve Bahçeli hükümetinden itibaren ve özellikle 2002 yılında AKP'nin iktidara gelmesiyle, Türk dış politikasında

çok önemli yeni adımlar atılmıştır. Bu adımlar içerisinde başta Kıbrıs ve sözde Ermeni sorununu çözümü için atılan adımlar, Başbakan Recep Tayyip Erdoğan'ın Davost'ta İsrail'e karşı sert duruşu, ayrıca, ABD ve AB'nin İran'a karşı izlediği politikaları Türkiye'nin desteklememesi ve İran'la ikili anlaşmalar yapması ve Türkiye'nin Rusya ve Arap ülkeleri ile ilişkileri geliştirme çabaları bulunmaktadır. AKP iktidarının dış politikada atmış olduğu bu adımlar, kamuoyunun %38,69 tarafından olumlu olarak değerlendirilmektedir. Batı ise, Türkiye'nin izlemiş olduğu bu politikaları eksen kayması olarak değerlendirmektedir.

Bu soruda dikkati çeken diğer bir sonuç ise, katılımcıların %31,07'sinin dış politikadaki bu gelişmeleri kısmen desteklemesidir. Kısmen cevabının bu kadar yüksek çıkmasında ve Türk halkının çekimser kalmasında, Kıbrıs ve sözde Ermeni sorununun çözümü için atılan adımlar etkili olmuştur. Hükümetin dış politikalarını desteklemeyen %30,18 ise hükümetin uygulamış olduğu dış politikayı samimi ve gerçekçi bulmamaktadır.

Hükümetin dış politikalarını destekliyor musunuz?

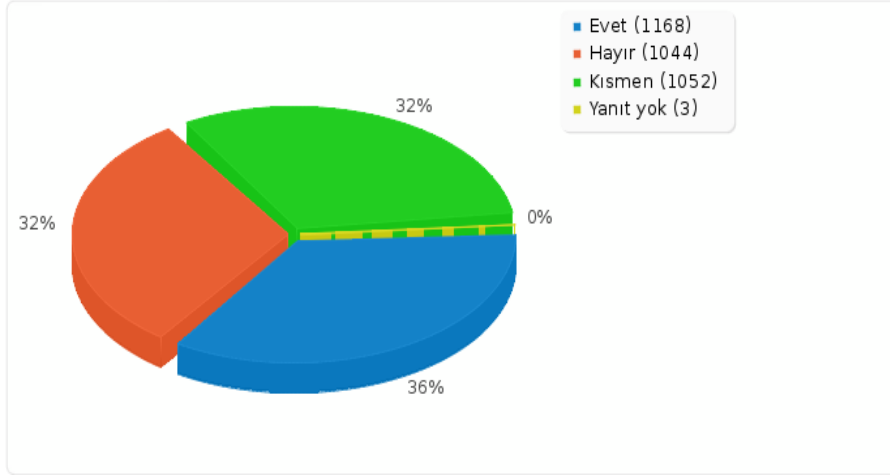
Hükümetin Avrupa Birliği Uyum Süreci Çalışmalarını Destekliyor Musunuz?

Yanıt	Yüzdeler oranı
Evet	% 35.75
Hayır	% 31.96
Kısmen	% 32.20
Yanıt yok	% 0.09

1998–1999 SHP- ANAP ve MHP iktidarı ile başlayan Avrupa Birliği uyum süreci, AKP ile devam etmiştir. AKP iktidarının ilk yıllarındaki hükümet programının önceliği, Kopenhag Kriterleri'ni yerine getirebilmek için AB sürecini hızlandırıcı reformlar yapmak olmuştur. Bu reformlar; Düşünce ve İfade Özgürlüğü, Siyasi Partiler Kanunu, Anayasa Reformu, Kadın Hakları, İnsan Hakları ve Azınlık Haklarının Korunması, Demokrasi ve Hukukun

Üstünlüğü, Dernek Kurma, Toplantı Hakkı ve Sivil Toplum, İşkence ve Kötü Muamelenin Önlenmesi gibi konuları kapsamaktadır. Ayrıca 2010 yılında Türk kamuoyunu meşgul eden demokratik açılım ve anayasa değişikliği Avrupa Birliği uyum süreci içerisinde bulunmaktadır. Adalet ve Kalkınma Partisi yapmış olduğu bu reformlarla Türk halkının %35,75'nin takdirini almıştır. Başka bir deyişle, Türk halkının %35,75'i bu reformları gerekli ve olumlu bulmaktadır. Türk halkının %31,96'sı ise, Avrupa Birliği yolunda yapılan bu reformları eleştirmektedir. AB uyum sürecini desteklemeyen %31,96'lık kesim, yapılan bu reformların AB'nin baskısı ile yapıldığını öne sürmekte ve bu reformlarda AB'nin çıkarları bulunduğunu belirtmektedir. Avrupa Birliği uyum süreci yolunda yapılan reformları kısmen destekleyenlerin oranı ise %32,20'dir. Bu çekimser grup Türkiye- AB ilişkilerine bakarak, Türkiye'nin yıllardır AB kapısında beklediğini belirtmekte ve yapılan bu reformlara rağmen Türkiye'nin AB üyesi olmadığını ve AB'nin BOBON kriterlerini uyguladığını, yani AB'nin Türkiye'ye karşı çifte standart uyguladığını düşünmektedir.

Hükümetin Avrupa Birliği uyum süreci çalışmalarını destekliyor musunuz?

Sonuç

Türk tarihinde batılma süreci Tanzimatla başlamış, Türkiye Cumhuriyeti'nin ilanı ile bu süreç hız kazanmıştır. Türk kamuoyunun Avrupa hakkında görüşlerini bildirmesin de, özellikle, Türkiye'nin Yunanistan ile olan ilişkileri etkili olmuştur. Türk kamuoyu Türkiye-AB ilişkilerinin seyrinden etkilenerek bazı dönemler arasında farklılıklar göstermiştir. Bazen kamuoyu Türkiye'yi AB'ye üye olarak görmek istemiş, bazen de, Türkiye'nin üyeliğinin, Türkiye'ye artı avantajlardan ziyade, Türkiye'yi olumsuz etkileyeceği görüşünü savunmuştur.

Türkiye’de kamuoyu, özellikle Türkiye- AET ilişkilerinin başladığı ilk yıllarda fazla oluşturulamamıştır. Kamuoyu oluşturuldu ise ya katılım sayısı az olmuştur ya da belirli kitlelere hitap eden kurumlar, gazeteler ve dergiler tarafından gerçekleştirilmiştir. Ülke genelinde halkın, AET hakkında duyu ve düşüncelerine sağlıklı bir şekilde ulaşamamıştır. Bu dönemlerde halk ilişkilerin seyrine paralel olarak belirli bir tutum sergilemiştir. Halkın yeterince AET hakkında bilgilendirilmemesi nedeniyle halkın tutumu duygusal ve hükümeti destekler nitelikte olmuştur. Bu dönemde halkın büyük bir kesimi ya yetersiz bilgilendiği ya da hiç bilgilendirmediği için konuya yabancı kalmış, sadece kamuoyunun sesi bazı yazılı basından oluşmuştur.

1980’li yıllardan sonra Türkiye’deki siyasi ve ekonomik yapının değişmesi, kitle iletişim araçlarının gelişmesi ve sivil toplum örgütlerinin faaliyetlerin artmasıyla, Türk kamuoyu AB konusu hakkında bilgilene başlanmış ve kamuoyu fikir ve görüşler bildirmeye başlamıştır. Hatta 1987 yılında Türk kamuoyu, Türkiye’nin Topluluğa tam üyelik başvurusunu, siyasi ve ekonomik nedenlere bağlayarak, bu başvuruyu Türkiye’nin tam üye olmasıyla özdeşleştirmiştir. Türkiye’nin tam üyelik başvurusu Topluluk tarafından reddedilmesiyle Türk kamuoyunun AB’den beklentileri azalmıştır.

1995 yılında imzalanan Gümrük Birliği anlaşmasıyla, AB’den beklentileri azalan, Türk kamuoyunun, AB’ye karşı tutumu değişmiş, sanki Türkiye AB’ye tam üye olmuş gibi bir tavır sergilemiştir. Gümrük Birliği’nin yürürlüğe girmesiyle kamuoyu Avrupa’dan Türkiye’ye para akacağı ve herkes istediği ülkeye rahatlıkla giriş- çıkış yapabileceklerini zannediyorlardı. Gümrük Birliği’nin imzalanıp yürürlüğe girmesinden sonraki süreç, kamuoyunun beklentisine cevap vermemesi, Türk halkının kafasını karıştırmış ve halk kendi çabalarıyla AB’yi sorgulama yoluna gitmiştir. Bu süreçten sonra hemen hemen hergün AB konusu gazete manşetlerine taşınmış ve sivil toplum örgütleri Avrupa Birliği hakkında seminerler ve konferanslar vermeye başlamışlar, üniversitelerde AB hakkında akademik çalışmalar artmaya başlamıştır. 1999 yılında ise AB’nin Türkiye’ye adaylık statüsü vermesi, Türk kamuoyunu tekrar heyecandırmıştır. Fakat bu defasında Türk kamuoyu AB’nin bu kararına daha temkinli yaklaşmıştır. Çünkü kamuoyu AB’nin güvenilir olmadığına ve AB’nin Türkiye’ye karşı çifte standart politika uyguladığına inanmıştır. 1999 yılında Türkiye’ye verilen adaylık statüsünün den sonra, AB’nin Türkiye ile müzakereleri başlatması bile kamuoyunun fikrini değiştirememiştir.

Kitle iletişim araçlarının gelişmesiyle Türk halkı sadece AB hakkında yeterli bilgeye sahip olmamış, Türk halkı artık AB’nin Türkiye politikasını yakından takip etmeye başlamıştır. Son 10 yıl içerisinde yapılan bazı anketlerin sonucuna baktığımızda, Türk halkının AB’ye tam üyelik konusunda çekimser davrandığını görülmektedir. Aralık 2000 yılında A&G tarafından yapılan anketin sonucunda, kamuoyu tam üyelik konusunda, sadece %25 evet cevabını

vermiştir. Tam üyelik konusunda sonucun bu kadar düşük çıkmasının sebebi ise 2000 yılı sonunda yayınlanan Katılım Ortaklığı Belgesi'nde AB'nin Türkiye'ye yönelik ileri sürdüğü ön koşullar gösterilmektedir. Bu kamuoyu yoklamasında halk AB'ye tepki göstermiştir. 2002- 2003 yılları arasında yapılan anketlerde, Türk halkının %70-75'i Türkiye'nin AB üyeliğini istediği orta çıkmıştır. 2004 yılından bu oran %60'lara kadar gerilemiştir.

Özellikle müzakerelerin başlaması ve hemen ardından AB üye ülkelerinin yapmış olduğu açıklamalar ve Türkiye'nin Kıbrıs ve Ermeni konularında vermiş olduğu tavizlere rağmen, Türkiye'nin hala üyeliğe kabul edilmemesi, Türk halkının tepkisine neden olmuş ve Türk halkının Avrupa Birliği'ne desteğini %50, hatta %40'lara kadar gerilemesine neden olmuştur.

2010 yılının sonu ve 2011 yılının ilk aylarında Bilecik Üniversitesi tarafından gerçekleştirilen ankette ilginç, dikkat çekici sonuçlar ortaya çıkmıştır. Bilecik Üniversitesi'nin yapmış olduğu anket, geçmiş yıllarda yapılan anketler ile kıyaslandığında Türk halkının Avrupa Birliği'ne desteğinin azaldığı görülmektedir. Geçmiş yıllarda USAK ve diğer kurumlar tarafından yapılan anketlerde Türk halkının Avrupa Birliği konusunda iktidara desteği %50-70'lerde iken, bu destek son zamanlarda azalmıştır. Bunun da sebebi, Türkiye'nin Avrupa Birliği uyum sürecinde gerekli reformları yapmasına rağmen, Avrupa Birliği'nin Türkiye'ye karşı uyguladığı farklı politikalarıdır. Avrupa Birliği'nin uyguladığı çifte standart politikaları, Türk halkının tepkisine neden olmaktadır.

Diğer bir dikkat çekici sonuç ise Türk halkının Avrupa Birliği hakkında yeterince bilgiye sahip olmasıdır. Türk halkı 10 sene öncesine kadar Avrupa Birliği hakkında genel bilgiye sahip değildi. Geçmiş yıllarda Türk halkı AB'yi ekonomik sıkıntılardan kurtulmanın çözümü olarak algılamakta, bugün artık Türk kamuoyu AB'ye farklı açılardan bakıp, AB üyeliğinin artı ve eksilerini hesaplayabilmektedir.

KAYNAKÇA

Aras Bülent ve Özbay Fatih. (2009), "Türkiye ve Ermenistan; *Statüko ve Normalleşme Arasında Kafkasya Siyaseti*", S: 12, s. 3-15.

Karlık Rıdvan.(2011), "AB, Türk Vatandaşlarına Vize Uygulama Hakkına Sahip Değildir", *Abhaber*,[Http://www.abhaber.com/Haber.php?id=19840](http://www.abhaber.com/Haber.php?id=19840), (Erişim Tarihi: 08.03.2011).

Karlık Rıdvan.(2006), "Güney Kıbrıs'ın Gümrük Birliği'ne Katılımı Sürecinde Karşılaşılan Sorunlar", Cilt: 5, No:2, S. 89, s. 69-89.

USAK. (2006), "Avrupa Birliği Algılama Anketi", <http://www.usak.org.tr/dosyalar/usak-agilama-anketi-3.pdf>, (Erişim Tarihi: 10.03.2011).